

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (голям състав)

17 юли 2014 година*

„Пространство на свобода, сигурност и правосъдие — Директива 2008/115/ЕО —
Общи стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно
пребиваващи граждани на трети страни — Член 16, параграф 1 — Задържане с цел извеждане —
Задържане в затвор — Възможност при задържане гражданин на трета страна да бъде настанен
заедно с обикновени затворници, ако е дал съгласието си за това“

По дело C-474/13

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от
Bundesgerichtshof (Германия) с акт от 11 юли 2013 г., постъпил в Съда на 3 септември 2013 г., в
рамките на производство по дело

Thi Ly Pham

срещу

Stadt Schweinfurt, Amt für Meldewesen und Statistik,

СЪДЪТ (голям състав),

състоящ се от: V. Skouris, председател, K. Lenaerts, заместник-председател, A. Tizzano, R. Silva de
Larueria, T. von Danwitz, A. Borg Barthet и M. Safjan, председатели на състави, A. Rosas, G. Arestis
(докладчик), J. Malenovský, D. Šváby, C. Vajda и S. Rodin, съдии,

генерален адвокат: Y. Bot,

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 8 април
2014 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за T. L. Pham, от M. Sack, Rechtsanwalt,
- за Stadt Schweinfurt, Amt für Meldewesen und Statistik, от J. von Lackum, в качеството на
представител,
- за германското правителство, от T. Henze, в качеството на представител,

* Език на производството: немски.

— за нидерландското правителство, от M. de Ree, M. Bulterman и H. Stergiou, в качеството на представители,

— за Европейската комисия, от G. Wils и M. Condou-Durande, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 30 април 2014 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 16, параграф 1 от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни (ОВ L 348, стр. 98).
- 2 Запитването е отправено в рамките на спор между г-жа Pham и Stadt Schweinfurt, Amt für Meldewesen und Statistik (град Швайнфурт, служба за гражданска регистрация и статистика) по повод на законосъобразността на взетото по отношение на нея решение за задържане с цел извеждане.

Правна уредба

Право на Съюза

- 3 Съгласно съображение 17 от Директива 2008/115:

„Задържаните граждани на трети страни следва да се третират по хуманен и достоен начин, като се зачитат техните основни права и се спазва международното и националното право. Без да се засяга първоначалното задържане от правоприлагащите органи, което се урежда от националното законодателство, задържането следва по правило да се извършва в специализирани места за задържане“.

- 4 Член 1 от същата директива е озаглавен „Предмет“ и в него се посочва:

„Настоящата директива определя общите стандарти и процедури, които се прилагат в държавите членки по отношение на връщането на граждани на трети страни, които са в незаконен престой, в съответствие с основните права, които се явяват общи принципи на правото на Общността, както и на международното право, включително задълженията в областта на защитата на бежанците и правата на човека“.

- 5 Член 15 от посочената директива е озаглавен „Задържане“ и в него се предвижда:

„1. Освен ако в конкретния случай не могат да се приложат ефективно други достатъчни, но по-леки принудителни мерки, държавите членки могат да задържат гражданин на трета страна, по отношение на когото са образувани процедури за връщане, само за да се подготви връщането и/или да се извърши процеса на извеждане, и по-специално когато:

- а) е налице опасност от укриване; или

- б) засегнатият гражданин на трета страна избягва или възпрепятства подготовката на връщането или процеса по извеждането.

Всяко едно задържане е за възможно най-кратък срок и продължава единствено по време на процедурите по извеждане и при надлежно изпълнение на тези процедури.

[...]

5. Задържането продължава, докато съществуват посочените в параграф 1 условия и то е необходимо, за да се гарантира успешно извеждане. Всяка държава членка определя максимална продължителност за задържане, която не може да надвишава шест месеца.

б. Държавите членки не могат да удължават посочения в параграф 5 срок освен за ограничен срок, който не надвишава допълнителни дванадесет месеца в съответствие с националното законодателство, в случаите когато, независимо от положените от тях разумни усилия, е вероятно операцията по извеждането да продължи по-дълго поради:

а) липса на съдействие от съответния гражданин на трета страна или

б) забавяне при получаването на необходимата документация от трети страни“.

6. Член 16 от Директива 2008/115 е озаглавен „Условия за задържане“ и в параграф 1 от него се посочва следното:

„Задържането по правило се извършва в специализирани центрове за задържане. Когато дадена държава членка не може да осигури настаняване в специализиран център за задържане и [...] трябва да прибегне до настаняване в затвор, задържаните граждани на трети страни се отделят от обикновените затворници“.

Германското право

7. С член 62а, параграф 1 от Закона относно пребиваването, заетостта и интеграцията на чужденци на територията на Федерална република Германия (Gesetz über den Aufenthalt, die Erwerbstätigkeit und die Integration von Ausländern im Bundesgebiet) от 30 юли 2004 г. (BGBl. 2004 I, стр. 1950), изменен (BGBl. 2011 I, стр. 2258), се транспонира член 16, параграф 1 от Директива 2008/115 и той гласи следното:

„Задържането с цел извеждане по правило се извършва в специализирани центрове за задържане. Когато дадена провинция не разполага със специализиран център за задържане, задържането може да се извърши в други затвори в тази провинция; в такъв случай задържаните лица, по отношение на които е образувана процедура за извеждане, трябва да бъдат отделени от останалите затворници [...]“.

Спорът в главното производство и преюдициалният въпрос

8. Г-жа Pham е вьетнамска гражданка, която влиза в Германия без документи за самоличност и без разрешение за пребиваване. На 29 март 2012 г. е постановено решение за задържането ѝ до 28 юни 2012 г. с цел извеждане. С писмена декларация от 30 март 2012 г. тя дава съгласието си да бъде настанена в затвор заедно с обикновени затворници, тъй като желае да има контакти със сънародници, които се намират в този затвор.

- 9 С определение от 25 юни 2012 г. Amtsgericht Nürnberg удължава срока на задържане на г-жа Pham с цел извеждане до 10 юли 2012 г. Подадената от нея жалба срещу това определение е отхвърлена с определение на Landgericht Nürnberg от 5 юли 2012 г. След като на 10 юли 2012 г. г-жа Pham действително е била екпулсирана във Виетнам, с жалбата си до Bundesgerichtshof тя иска да се установи, че с определенията за удължаване на срока на задържането ѝ в посочения затвор нейните права са били нарушени.
- 10 Според Bundesgerichtshof с оглед на това, че става въпрос за засягане на особено значимо основно право, способите за защита срещу мярка, включваща лишаване от свобода, продължават да са допустими и след като мярката е била изпълнена, тъй като засегнатото лице има правнозащитим интерес от установяването на незаконосъобразността на мярка, включваща лишаване от свобода, дори и след изпълнението ѝ.
- 11 Тази юрисдикция посочва, че по принцип задържането на гражданин на трета страна, по отношение на когото са образувани процедури за връщане, в затвор заедно с обикновените затворници, противоречи на член 16, параграф 1 от Директива 2008/115 и на член 62а от AufenthaltG, с който в националното право се транспонира посочената разпоредба. Същевременно това задържане щяло да бъде законосъобразно, ако член 16, параграф 1 от Директива 2008/115 се тълкувал в смисъл, че при прилагането на тази разпоредба държавите членки разполагат с известна свобода на преценка, която им дава възможност да вземат предвид съгласието на съответния гражданин за настаняването му заедно с посочените затворници.
- 12 Bundesgerichtshof отбелязва, от една страна, че съществува опасност от заобикаляне на задължението за отделяне, по-специално когато съответните органи системно искат от гражданите на трети страни, за които се отнася Директива 2008/115, да подписват предварително изготвени декларации за съгласие или ги подтикват да дават своето съгласие да бъдат настанени в затвор заедно с обикновени затворници при задържането си. От друга страна, тази юрисдикция отбелязва, че със задължението за отделяне се цели единствено подобряване на положението на гражданите на трети страни и те би трябвало да могат да се откажат от изпълнението му, когато, след като са били уведомени за правото си да бъдат отделени, желаят да бъдат настанени заедно със затворници или изрично се съгласяват за това, по-специално — както в разглеждания случай — поради възможността да бъдат във връзка със сънародници или с лица на същата възраст. В това отношение в германското право при превантивно задържане, при което се предвижда съответните лица да бъдат настанени отделно, съдебната практика на Bundesverfassungsgericht (Федерален конституционен съд) отчитала съгласието на такова лице да бъде настанено заедно с други затворници.
- 13 При това положение Bundesgerichtshof решава да спре производството и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Съвместимо ли е с член 16, параграф 1 от Директива [2008/115] настаняването на лице, задържано с цел извеждане, заедно с [обикновените] затворници, когато това лице изрази съгласие за това настаняване?“.

По преюдициалния въпрос

- 14 С въпроса си запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали член 16, параграф 1, второ изречение от Директива 2008/115 трябва да се тълкува в смисъл, че допуска възможността държава членка да настани задържан с цел извеждане гражданин на трета страна в затвор заедно с обикновени затворници, ако този гражданин изрази съгласие за това настаняване.

- 15 Най-напред трябва да се отбележи, че видно от предоставените на Съда от запитващата юрисдикция материали по случая, г-жа Pham е била задържана и настанена в затвор на основание член 62а, параграф 1 от AufenthG.
- 16 Същевременно от точки 28—31 от решение Bero и Bouzalmate (C-473/13 и C-514/13, EU:C:2014:2095) следва, че сам по себе си доводът за липса на специализиран център за задържане в дадена провинция на Федерална република Германия не може да обоснове прилагането на член 16, параграф 1, второ изречение от Директива 2008/115.
- 17 Що се отнася до тълкуването на тази разпоредба в контекста на делото в главното производство, от формулировката ѝ е видно, че с нея се въвежда безусловно задължение за отделяне на незаконно пребиваващите граждани на трети страни от обикновените затворници, когато дадена държава членка не може да настани тези граждани в специализирани центрове за задържане.
- 18 В това отношение според германското правителство, подкрепяно от нидерландското правителство, като се има предвид, че целта на това задължение за отделяне е да се защитят интересът и благосъстоянието на незаконно пребиваващия гражданин на трета страна, последният можел да се откаже от изпълнението му, по-специално в положение като това по делото в главното производство, при което съответното лице желало да остане във връзка със сънародниците си.
- 19 Трябва да се констатира, че задължението за отделяне на незаконно пребиваващите граждани на трети страни от обикновените затворници не съдържа никакво изключение и е гаранция за спазване на изрично признатите от законодателя на Съюза права на посочените граждани във връзка с условията за задържане в затвори с цел извеждане.
- 20 Всъщност Съдът вече е постановявал, че целта на Директива 2008/115 е да се установи ефективна политика за извеждане и репатриране, основана на общи норми, с цел съответните лица да бъдат връщани по хуманен начин и при пълно зачитане на техните основни права и на тяхното достойнство (решения El Dridi, C-61/11 PPU, EU:C:2011:268, т. 31 и Arslan, C-534/11, EU:C:2013:343, т. 42).
- 21 В това отношение задължението за отделяне на незаконно пребиваващите граждани на трети страни от обикновените затворници, предвидено в член 16, параграф 1, второ изречение от тази директива, не е само специфично процедурно правило за настаняване на задържани граждани на трети страни в затвори, а е материалноправна предпоставка за това настаняване, без която по принцип последното не би било в съответствие с посочената директива.
- 22 В този контекст държавите членки не трябва да вземат предвид волята на съответния гражданин на трета страна.
- 23 Следователно предвид изложените съображения на поставения преюдициален въпрос трябва да се отговори, че член 16, параграф 1, второ изречение от Директива 2008/115 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска възможността държава членка да настани задържан с цел извеждане гражданин на трета страна в затвор заедно с обикновени затворници, дори и ако този гражданин изрази съгласие за това настаняване.

По съдебните разноси

- 24 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноси. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (голям състав) реши:

Член 16, параграф 1, второ изречение от Директива 2008/115/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 година относно общите стандарти и процедури, приложими в държавите членки за връщане на незаконно пребиваващи граждани на трети страни, трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска възможността държава членка да настани задържан с цел извеждане гражданин на трета страна в затвор заедно с обикновени затворници, дори и ако този гражданин изрази съгласие за това настаняване.

Подписи